

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 840 Lej
Fél évre 420 Lej
Negyed évre 210 Lej
Havonta 70 Lej

Hirdetések díjazására szerinti

Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
lej. Bucarestiben 50 baniva
táhb.

„Letartóztatom!”

Jugoszláviában pár nappal ez-
előtt hatósági közegek letartóztat-
tak egész csomó magyar embert,
akiknek mindössze az volt a bü-
nük, hogy magyarok voltak, tagjai
mertek lenni az ottani Magyar
Pártnak, ezenkívül politizáltak és
mindenkoron felemelték szavukat,
amikor úgy látták, hogy fajukat
valamilyen sérelem éri. Nem is
intézkedtek hozzájuk kérdéseket, nem
is okolták meg, hogy miért foszt-
ják meg őket személyes szabad-
ságuktól, a forma kedvéért vala-
milyen a modern judikaturában
tájékozatlan tisztviselő felveit egy
jegyzőkönyvet, ezután jött a fog-
ház cellája, a gyilkosok és rablók
társasága. Ma szabadlábon van-
nak már a „bűnös” magyarok,
mert a törvényszék — bírák, ügyé-
szek, szóval jogászok — még a
legerősebb kormánypresszióra
sem tudta kimutatni, hogy bűnös-
ök lennének, hogy fejenlörög-e
olyan ok, amely szükségessé teszi
a fogvatartást.

Sajnos, ebben a tekintetben Ju-
goszlávia nem áll elszigetelten.
Az utódállamok legtöbbjében igá-
zán nem megy ritkaságszámba
egy-egy letartóztatás. Elég egy
névtelen jeljelentés, koholt vád,
hivatali tulbuzgóság, ellenséges-
kedésből vagy rosszindulatból ere-
dő denunciació és már arcába
vágják a szerencsétlennek a ret-
tenetes szót: „Letartóztatom!”
Nem vizsgálják meg előbb az
ügyet, nem gyűjtenek elegendő
bizonyítékot, amint azt a büntető
perrendtartás világosan előírja és
meghatározza, elég a gyanu, ami
a legtöbb esetben minden alapot
nélkülöz és mindjárt készen van a
letartóztatás.

Sulyos és legfőképpen igaztalan
eljárás ez, ami egyenesen ellen-
tétben áll az alkotmánnyal és a
közsabadsággal. Letartóztatni
csak akkor lenne szabad valakit,
ha a vádló hatóságnak olyan bi-
zonyítékok állanak a birtokában,
amelyek kétségen kívül bebizo-
nyítják a vádlott főbenjáró bűnös-
ségét. A letartóztatás csak már
utolsó eszköz lehet a hatóságok
kezében, ezzel könnyelműen visz-
szaélni nem szabad senkinek. A
szabadsága mindenkinek a leg-
szentebb értéke és ettől valakit
megfosztani látszólagos okokért,
gyenge, jogilag alá nem támasz-
tott vádak alapján nem lehet és
nem is szabad, mert megrendül a
törvénytiszteletbe vetett hit, ami-
től már csak egy lépés a jog bol-
sevizmusa. A nyugati fejlett jog-
államokban sulyos bizonyítékok
alján szabad csak letartóztatni
valakit és messzemenő követke-
ményei vannak annak, ha a hiva-

tali tulbuzgóság, egyoldalúság, rö-
vidlátás, vagy pláne törvényne-
ismerés küld valakit a fogházba.

Nyugaton a vádlónak kell bizonyí-
tani vádját és nem a vádlottnak az
ártatlanságát.

Jorga kormányváltozást jósol.

Az ellenzéki politikus párisi útja. — Hír a liberálisok
távozásáról.

Bucurestiből jelentik: Jorga
Miklós tegnap Párisba utazott. A
nemzeti párt vezére utazása köz-
ben fogadta a craiovai küldöttsé-
get, amelynek a következőket mon-
dotta a nemzeti néppárt és a nem-
zeti párt készülő fuziójáról: A
nemzeti néppártban és a nemzeti
pártban meg van a feltétlen haj-
landóság a fuzióra. A mi pártunk
részéről Argetoianu teljes felhatal-
mazással folytatja a tanácsko-
zásokat a fuzió ügyében. Kijelent-
hetem, már a legközelebbi jövő-

ben Romániának olyan kormánya
lesz, amely az országot a nyugat-
európai demokratikus államokkal
egyszínvonalra emeli. A nemzeti
néppárt és a nemzeti párt
között sem elvi, sem gyakorlati
nézeteltérések nincsenek. Bu-
curestii politikai körök nagy je-
lentőséget tulajdonítanak Jorga
nyilatkozatának és a fuziót már is
befejezett ténynek tekintik. Az a
fel fogás alakult ki, hogy ez a
mindenképpen erős alakulat szit-
tetni fogja a liberális kormány
távozását.

Polgárháboru Oroszországban.

Bulgáriai lapok szerint a truszi „Lloyd-Trentino” hajóstör-
ség gőzhajója, melynek Odessza kikötőjében kellett volna kikötnie,
anélkül, hogy befuthatott volna Odesszába, kénytelen volt vissza-
térni a várnai kikötőbe, mert a városból őriási ágyuzás hallat-
zott s a város felett repülő-bombák özöne volt látható. Az utasok
és a hajószemélyzet szerint valószínűleg polgárháboru dal a szov-
jet és Trozky hável közt.

Csendőrség őrzi Radicsot a fogházban.

Senkit sem engednek a fogoly parasztvezérhez. — A
zágrábi nép virágos hódolata.

Szabadonbocsátják a horvát vezelőket.

(Zágráb, január 13.) A zágrábi
törvényszék épületét, amióta Ra-
dics István az ügyészség foglya,
állandóan erős csendőri ké-
szültség őrzi.

Csendőrség szállta meg az épület
belsejét és mind a négy uccai sar-
kát. Éjszaka a törvényszék körül
az egész terület elzárják. A foko-
zott elővigyázatossági intézkedé-
sekre a hatóságokat az a hír kész-
tette, hogy

a horvát parasztság meg
akarja ostromolni a fogházat,
hogy Radicsot erőszakkal ki-
szabadítsa.

A napokban letartóztatott Radics
Vlatkót, Radics István tizenkilenc
éves fiát azzal vádolják, hogy tá-
madást szervezett a törvényszék
ellen. A fogház eddigi igazgató-
ját is leváltották és helyébe új fog-
házigazgatót neveztek ki. A letar-
tóztatott

Radics-párti képviselők cellái
előtt csendőrök állnak őrt

és a fogházöröknek sem engedik
meg, hogy a foglyoknak ételt
vagy más küldeményeket adja-
nak be.

Körbler vizsgálóbíró a legszi-
gorubb tökösgyűlés mellett folyó

tatja a vizsgálatot Radics és tár-
sai ügyében. A vizsgálóbíró szá-
mosan keresik fel azzal a kérés-
sel, hogy a letartóztatott horvát
politikusokat lefotografálhassák.

sok nő pedig virágot akart
bevinni a foglyoknak.

a vizsgálóbíró azonban minden
ilyenmü kérést elutasít. A letartó-
tatott politikusokkal csupán védő-
jük, dr. Trumbics Ante volt kül-
ügyminiszter érinkezhethet.

A tegnap délutáni gyorsvonat-
tal Korosec Antun és Radics Pál,
Radics István öccse Zágrábba ér-
keztek. Korosec az állomásról
egyenesen a törvényszék épületé-
hez hajtatott és arra kérte a viz-
sgálóbíró, engedje meg, hogy Ra-
dicsal beszélgessen. Amikor Ko-
rosec előadta, hogy a politikai
helyzetről akar Radicsal tárgyal-
ni, a vizsgálóbíró kijelentette,
hogy Radicsot még nem hallgatta
ki és így még magánbeszélgetést
sem engedélyezhet.

A zágrábi törvényszék külön-
ben tegnap foglalkozott a letartó-
tatott Radics-párti politikusok fe-
lebbezésével, amelyet a vádtanács
határozata ellen nyújtottak be. A
törvényszék megállapította, hogy
a vádlottaknak ellen felhozott

államellenes izgatás vádja
nem bizonyítható be, ezért
valamennyi vádlott szabadláb
rahelyezését rendelte el.

kivéve Radicsot, őt is csak azért
nem, mert attól tartanak, hogy az
kiszabadulása esetén fellázítja a
horvát népet. A főügyész a vád-
lottak szabadlábrahelyezése ellen
felebbezési jelentést be, ezért a le-
tartóztatottak továbbra is fogva
maradnak.

Ellenzék nélkül marad a magyar nemzetgyűlés.

A kizárások hatálytalansítása után
sem hagy fel az ellenzék a passzivi-
tással.

(Budapest, január 13.) A még ma-
dig erős passzivitásban levő magyar
parlament ellenzék úgy határozott,
hogy a passzivitást abban az esetben
sem hagyja abba, ha a parlament el-
nöksége a kizárásokat hatálytalansítja.
Rassay — mint ismeretes — a ma-
gyar nemzetgyűlés tegnap ülésén
olyan indítványt terjesztett Szcitovsz-
ky elnök elé, hogy adjon amuesziát
az ellenzéknek, amire az elnök bizta-
tó feleletet adott. Az ellenzéki blokk
vezérei megütközéssel fogadták a
Rassay akcióját és erre csupán azt a
véleményt nyilvánították, hogy a Ras-
say és a parlament elnöke között elő-
re megbeszélte és megrendezett ugy-
nevezett összhangra való törekvést
rosszul elsült tréfának tartják.

Kalvankétmillió

aranymárkát kap Amerika.

Németország pontosan teljesíti köte-
lességeit.

Párisból táviratozzák: A szövetséges pénzügyminiszterek kon-
ferenciájának mai ülésén előbb az
Egyesült-Államok megszállási költ-
ségei megtérítése és jóvátételi igé-
nyei fejében a jóvátételek össze-
gének 2 és egynegyed százalékát
állapították meg, amely nem ha-
ladhatta volna meg az évi 45 mil-
lió aranymárkát. Később azonban
végérvényesen 62 millió arany-
márkában állapították meg ezt az
összeget. Ma érkezett meg külön-
ben Párisba Guibertnek, a német
jóvátételek fizetését ellenőrző bi-
zottság elnökének a jelentése, a
mely szerint Németország a leg-
nagyobb lelkiismeretességgel tel-
jesíti jóvátételi fizetéseit és a Da-
ves-törv. kielégítően funkcionál.

HOGYALL, NÉMET?

1925. január 13-án 100 lejért adtak:

Nálunk:

- 2.64 svájci frankot.
- 9.70 francia frankot.
- 36.500 belföldi magyar koronát.
- 36.360 osztrák koronát.
- Zürichben 2.65 frankot
- Párisban 9.70 frankot
- Budapestben 37,000 koronát.

Sorozatos betörés Aradhegyalján.

Tizenhárom kolnát fosztottak ki ismeretlen tettesek.

(Saját tudósítónktól.) Gyors egymásutánban, szinte nap-nap után egész sor betörés történt az utóbi napokban a Hegyalján, ahol különösen az aradi szőlőbirtokok kolnát fosztogatták ki. A legtöbb betörés a magyarádi körzetben történik, ahol az utóbbi napokban tizenhárom betörés történt. Legutóbb Hönigesz Sebestyén aradi szőlőbirtokos kolnáját fosztották ki teljesen. Az ismeretlen tettesek még az ágyneműt és tolmakat is elvitték és mintegy 50.000 lejt kárt okoztak a birtokosnak. A tömeges betörések — értesítéseink szerint — főleg az az oka, hogy Magyarán és környékbeli három községben összesen egy csendőr és egy katonai ügyel a közbiztonságra és így természetes, hogy a betörők könnyen kijátszhatják az őrköt. A nyomozás megindult a vakmerő betörők ellen, azonban éppen a nyomozó közegek csekély száma miatt, eddig semmi eredményt nem képesek felmutatni. A községek lakosai kérvényt intéztek az aradi csendőrpáncsnoksághoz, a melyben több csendőr kiküldetését kérték, hogy a vakmerő betörőket ártalmatlanná tegyék. A csendőrpáncsnokság — úgy hírlik — eleget is tesz a lakosság kérelmének.

Megrendítő vasuti katasztrófa Németországban.

(Berlin, január 13.) Megdöbbentő méretű vasuti katasztrófa történt a Berlin—kölni vonal Herne nevű állomásán. A 10. számú expressz Herne állomáson reggel fél nyolckor beletutott egy személyvonatba. A személyvonat három utolsó kocsját pozdorjává zúzódott. Eddig huszonegy halottat húztak ki a romok alól. Az eszeni vasutigazgatóság hivatalos jelentést adott ki, hogy a nagyarányú szerencsétlenségnek a köd volt az oka, mert a gyorsvonat vezetője nem vehette észre a nagy ködben a „tilos” jelzőt. A mentést munkálatok folynak.

Lovagias affér

Lederer csendőrfőhadnagy gyilkossága körül.

Prónay Pál és Ranzenberger őrnagy különös összetűzése.

(Budapest, január 13.) Csunya botrány játszódott le Budapest egyik legelőkelőbb nyilvános helyiségében a Lederer-Kodelka gyilkossággal kapcsolatban. Prónay Pál alezredes, az ismert Prónay-zászlóalj volt parancsnoka tegnap megjelent Radocsay Jenő dr. rendőrkapitánynál, a gyilkosság referensénél civilruhában. Jellegzetes fekete bőrbe vont őlmos botjával. Ismereteni akarta, hogy milyen ember tulajdonképpen Lederer főhadnagy, aki tagja volt az ugynevezett Britanniás-különítmenynek is.

— Amíg én a zászlóalj élén voltam — mondotta Prónay — megfelelt, bár sohasem tettem nekem. Szerintem a zászlóaljnál történt későbbi dolgok adhattak neki szajzát az ilyen cselekményekre, mert az ügyesmi kocsival kezdődik és nagygyal végződik.

Prónay kijelentéséről a rendőrségen nem vettek fel jegyzőkönyvet, de később a déli órákban egy előkelő nyilvános helyen, ahol a mágnesvilág sportkedvelő tagjai szoktak találkozni, nagy társaság volt együtt és többen érdeklődve fordultak felvilágosításért Prónayhoz Lederert illetően. Mielőtt még Prónay felelhetett volna, belépett a helyiségbe Ranzenberger Jenő őrnagy.

Ranzenberger Jenő őrnagy. Prónay rámutatott Ranzenberger őrnagyra és hangosan ezt mondta:

— Ez az a disznó, aki ezeket a Lederereket pártolta, holott én már régen vizsgálatot kértem ellenük.

Ranzenberger őrnagy meglepetten nézett Prónayra, aki erre dühösen így kiáltott:

— Igen, igen, maga az, mit néz rám, kaphat egy pofont!...

E szavak után Ranzenberger őrnagy szó nélkül háttal fordított Prónaynak és eltávozott. Az ügynek lovagias folytatása lesz.

Hivatalból megállapított kényszerezegységi kvóta

Amikor több a vagyon, mint amennyit a cégtulajdonos remél.

(Saját tudósítónktól.) Hónapokkal ezelőtt a Németh & Comp aradi Str. Romanului (Zrinyi-uccai) cukorkeskedő cég — mint ismeretes — fizetési képtelenségét jelentett be az aradi törvényszéknek s hitelezőinek huszoneg százalékos egyezséget ajánlott fel. Ornstein Árpád cégbíró annak idején elrendelte a cég ellen a kényszerezegységi eljárás megindítását és hivatalból vagyongondnokot nevezett ki a fizetési képtelen cég raktárának felülvizsgálása és leltározása

céljából. A vagyongondnok most fejezte be a raktárak felülvizsgálását és jelentést tett az aradi törvényszék cégfőnökségének, hogy a Németh & Comp cég a felajánlott huszoneg százaléknál sokkal nagyobb összeget képes fizetni hitelezőinek. A törvényszék a vagyongondnok jelentése alapján a legközelebbi napokban szakértőt delegál a fizetési képtelen cég vagyonának pontos felbecslésére és azután hivatalból állapítja meg a kényszerezegységi százalékokat.

A szeméremértő „talmad“.

Érdekes pör a budapesti bíróság előtt.

(Budapest, január 13.) Nem mindennapi érdekes ügyben tart holnap tárgyalást a budapesti törvényszék Török-tanácsa. Luzsénszky Alfonz egy évvel ezelőtt „Talmud magyarul” címen röpiratot adott ki, mely szerinte a Talmud egy részének hű magyar fordítása. A munka megjelenésekor az ügyészség indítványára a rendőrség elkobozta azt, mert nagymértékű szemérem elleni vétséget tartalmazott ez az ugynevezett magyar Talmud. Luzsénszky ellen megindult az eljárás sajtó utján elkövetett szemérem elleni vétség miatt. Az ügyészség véleménye szerint ez az állítólagos fordítás a pornográfia tárháza, annyira szeméremértő, hogy a fajtalanágokat tartalmazó nyomtatványokból is elűt, feltűnően durva és szokatlan disznóságokat halmoz fel, a nemi élet intimitásait undortelítő részletességgel tárgyalja vagy hetven oldalon. — Al vádirat szerint Luzsénszky Alfonznak az volt a nyilvánvaló célja ezzel az átfordítás kiadásával, hogy a nyomtatványt a költői dősségét fokozza és távol álljon minden irodalmi törekvéstől. Az érdekes pör iránt nagy az érdeklődés.

TARCA

Uccai művészek Párisban.

Apró figurák a párisi nagy járdán. — A kardnyelő, a lángvívó, a fővándó az uccán produkálja magát.

(Páris, január 13.) Az alvó bezárt mulatók vidékén, a Pigallét, reggel tíz óra után. A piszkos köd megkurtyítja a hosszú bulevardeket, a Midrano-cirkusz felé, a hol tavaly még a három Fratellini testvér, a három legnépszerűbb cirkusz-bóhóc nevette meg halálra a franciákat. Csipős szél játszik néhány megmaradt falevéllel. A járdá szélén megáll egy artista, uccai művész. Egy kardnyelő. Áll, fejét hátraszegezve, karját váli magasságában kinyújtva. — Olyan mintha a földhöz volna szorva avval a karddal, amelynek markolata száján áll. Ez a kis meghatározatlan koru emberke eszéként talán újságot árul, vagy vásárcsarnokokban cipel csomagokat, vagy foxi-kutyái mos a Szajnában. Kék-fehér csikos trikó feszül kapos mellén, amely felett groteszk szélességgel reszket nyak. Nadragja láthatatlan bő, öv

nincs rajta, úgy látszik, mintha minden pillanatban lecsuszna. Kinyújtott karokkal, medvetáncot utánoz, úgy néz ki mint egy felnyársalt béka. A piszkos aszfalton pár lépésnyire tőle egy két éves kis gyerek hempereg szinte állatias ártatlansággal. Az asszony is ott van mellette. Egy darab ronggyal végigtörülgeti a karókat, a melyeket az ura elenged a torkán.

— Nézzék hölgyeim és uraim — mondja sápadt hangon, kicsoda tökéletes munka. Ezek nem trükkös pengék, mint a music-hallokban, monsieur Guilleux specialista és nem fél semmiféle konkurrenciától. Ő a valóságban bele dugja gyomrába a kardot, amit itt láthatnak. Vegyék kezükbe a kardokat, meglátják, hogy valódiak. És azután ne vonják meg pártfogásukat a szegény művésztől.

A produkciónak vége. A művész lassan kihuzza torkából a kardot amely nő, nyulik a végtelenségig, azután nagyot csörömpöl a kövezeten. A feje előre hajlik, mártírvoánásokkal, kimorult. Elyen hideg időben nem kellemes acéllal ülogozni.

Az uccai attrakciók már egymást érik, a külső bulevardokon úgy, mint a nagyvásárokon, vagy bucsukor

— Gyereim uraim és hölgyeim, kiáltja a kardnyelőtől pár lépésnyire egy keménykalapos fiatalember, ime egy attrakció, amelynek nincsen párja. A híres petroleumívó művész tartja szerencsés-jének, hogy önk előtt az első emelet magasságáig felköpje a lángot. A petroleumívó egy sötét üvegből iszik valamit, azután egy száll gyúftával körülcsátaltatja a száját, a sárga láng felcsap, azután teli tüdővel köpi fel a sárga lángoszlopot, vagy tíz méter magasságra. Utána megtörli a száját és kifordított kalapjával tényezőzik. Amikor elmentem mellette megpróbáltam kitalálni sápadt arcának titkát, ennek a szöretlen, pillás szemöldök nélküli arcnak a rejtélyét. Utóvégre 365 napon keresztül nem köphet mindig lángot. Milyen a belső élete? Ha el tudná mondani egyszerűen, kicsoda regegy volna — gondolom.

A háta mögött ott állott egy háromkerekes bicikli, amelyre egy szállítókosár volt felszerelve. A kosáron alig látható írás: törött porcellánt ragaszt, ez régebbi lehet, mert most új írás is van rajta, amely így hangzik: kutyát nyír és macskát herél. Az orra szerelhető okarinaárson túl egy különös figura köré csoportosulnak a járókelők. Olyan mozdu-

latlan mint egy bábu. A fejét vastos turbán díszíti, tipikus párisi arca sárgára van mázolva. Nem beszél és nem néz a közönségre. Az égre mereg és filozofál. Az impresszáriója beszél helyette:

— Mesdames és messieurs, kiabálja, használják ki az alkalmat, egészen kivételes, hogy itt vagyunk Morko, az indiai herceg holnapból kezdve csak a szalonjában fogad. A néző felírja a kérdést egy papírszeletkére, amit a manager oda nyújt neki. A papírszeletet összegöngyölíti, egy kartoncsőbe, amit átvesz a herceg, két kezébe fog, feléje hajol, bele dugja a szemét, mintha a lelke a fakirok hazájában járna, azután kihuzza a csőből a papírt, amelyen meg van írva a válasz. Csak egy frankba kerül.

A trükköt — láthatatlan tinta, amely a kartoncsőbe helyezett picike melegítőn keresztül láthatóvá válik — mindenki ismeri és mégis belemegy az ucca népe. Amikor én láttam a herceget, határozott pechje volt. Gyűrűs ujjait egyszerre szájához kapta és a sors válasza kartoncsővel együtt a földre esett. A csőbe rejtett kis parázsos kofier áttűzesedett és fa kormozhatatlanságu jóvendómdónk a legbiztább párisi argóval kéromkodta el magát.

Erdekes lakáspör.

Aki a törvény kijátszásával jut lakáshoz, nem részesíthető egy másik törvény védelmében sem. — Az aradi törvényszék nagy feltűnést keltő ítélete

(Saját tudósítónktól.) Igen érdekes és bonyolult lakáspörben hozott ma ítéletet dr. Barbura Sever táblabíró tanácsa az aradi törvényszéken. Höniges Sebestyén aradi ügyvéd még 1922-ben megvásárolta Mainescu őrnagy Mosóczi-telepi házáat azzal, hogy az akkor Puy Aladár által bérelt lakást is 1924. április 1-én a vevő rendelkezésére bocsátja. Az idő lassan mulott, végre is elérkezett az új háztulajdonos által régvárt 1924. április elseje és megjelent Puy Aladárnál, akit felszólított, hogy adja át lakását. Puy dacára annak, hogy a régi háztulajdonostól csak eddig a dátumig volt bíróságilag láttamozott bérleti szerződése, nem volt hajlandó a lakás átadására és a lakástörvény védelme alá helyezte magát.

Höniges Sebestyén erre ügyvédje útján pert indított Puy Aladár ellen. Az ügyet a napokban foglalkozott az aradi törvényszék polgári tanácsa. A tárgyaláson megjelentek az összes érdekelték. Elsőnek Puy Aladár alperest fiallgatta ki a bíróság, aki előadta, hogy 1922-ben költözött be Mainescu őrnagy házába. Mivel akkor lakást csak a lakásbizottság engedélyével lehetett elfoglalni, Puy beköltözése elé akadályok gördültek. A lakásra ugyanis több nálánál jogosultabb pályázó volt. A háztulajdonos és a lakó ekkor egy oldották meg a kérdést, hogy az aradi járásbíró előtt társ-szerződést kötöttek, amelyben azt tüntették fel, hogy Puy a házhoz tartozó kertben gazdálkodik és ezzel a lakásbizottság engedélyének mellőzésével is lehetségesé vált Puy Aladár beköltözése. Miután a lakásbizottságot ilyen módon sikerült megkerülniök, néhány nap múlva Mainescu őrnagy és Puy Aladár egymás között megsemmisítették a bíróság előtt kötött társasviszonyi szerződést. Mainescu azonban levelében ismételtelen megemlítette, hogy az elfoglalt lakásrészt csak 1924. április 1-ig adja bérbé. Az alperes vallomását megerősítették a tanúk is, mire Puy Aladár jogi képviselője az új lakástörvényre való hivatkozással kérte a bíróságot, hogy utasítsa el a felperes háztulajdonos kilakoltatási kérelmét.

Az új háztulajdonos ügyvédje emelkedett ezután szólásra és hosszabb perbeszédben kimutatta azt, hogy Puy a legnagyobb lakásinség idején jogtalanul jutott lakáshoz. Az akkor érvényben levő lakástörvény rendelkezéseit kijátszotta, a hivatalos fórumokat megkerülte. Bár a jelenleg érvényben levő lakástörvény jogot adna ahhoz, mondotta, hogy Puy Aladár továbbra is az általa birt lakásban lakjon, a bíróságnak mégis el kell rendelni Puy Aladár kilakoltatását, mert az, aki annak idején a reá nézve kollektív törvényt tiszteletlenül kijátszotta — és ezt a bíróság előtt most be is ismerte — az nem részesülhet az új lakástörvény most már reá nézve kellemes védelmében sem.

A perbeszéd megkérülése után a bíróság hosszas tanácsko-

zásra vonult vissza, majd dr. Barbura elnök kibírdette az ítéletet, amely szerint a törvényszék

Puy Aladár lakásából kilakoltatja és a perköltségekben elmarasztalta.

Vilmos excsászár megfiatalította magát.

(London, január 13.) Egy itteni újságban ismét felbukkant az a hír, hogy a volt német császár Steinach-féle műtétet hajtatott végre magán. Ezuttal egy amerikai asszony, a Denverből való mrs Pettival a hírtörés. Megírja az újságnak, hogy az utóbbi időben hosszabb tartózkodott Doornban és nem egyszer látta a volt császárt. Döleget jár, a hajában és szakállában alig látható ősz hajszál, fiatalosabb külsejű, mint legidősebb fia, a volt trónörökös, akit egy ízben mrs Pettival együtt látta az excsászárt. Doornban a szomszédos kastélyok lakói, de a helység népe is általában azt beszéli, hogy Vilmos császár megfiatalította magát.

Emberhust árult

a gyilkos csendőrfőhadnagyné.

Egy budapesti újságíróasszony vádja Ledererné ellen. — Megbetegedett a gyilkos csendőrfőhadnagy. — Már karácsonykor megkísérelték Kodelka meggyilkolását.

(Budapest, január 13.) Lederer Gusztáv volt Britanniás csendőrfőhadnagy rablógyilkosságának számai tovább bonyolodnak. Alkandóan újabb gyanúkok merülnek fel, amelyek mellett szólnak, hogy

Lederer és felesége nem most követte el először rablógyilkosságot, de ezektől eltekintve, Lederer előlete is tele van gyanus pontokkal.

Prónay Pál alezredes, akinek Lederer ellen hangoztatott vádjáról lapunk más helyén is írunk, ma újból megjelent a rendőrségen és újabb adatokat szolgáltatott a rendőrségnek Lederer előletére vonatkozólag. Prónay elmondta, hogy Lederer Gusztáv a nyugat-magyarországi felkelést is felhasználta anyagi eszközök szerzésére. Nyugat-Magyarországon több rablást követett el és ha ezeket annak idején nem nézték volna el, akkor talán nem kapott volna vérszemét gyilkosság elkövetésére sem.

Emberhust árulással vádolják Lederernét.

Ledererékét gyanúsítják azzal, hogy a lágymányosi-tónál talált halak is az ő áldozatuk. Ma megjelent a rendőrségen Nagy Gergelyné újságíró asszony és elmondta, hogy ez előtt másfél évvel, épen a lágymányosi-gyilkosság idején Lederer Gusztávntól egy nagy darab hust kapott. A husról nem tudta megállapítani, hogy milyen hus és ezért megkérdezte a főhadnagy feleségétől, hogy az milyen hus. A főhadnagyné erre azt mondta:

— Az ott disznókaraj!
— De én azt hiszem, hogy emberhust kaptam akkor, — mondotta most a rendőrségen tett vallomásaiban Nagy Gergelyné.

A főhadnagy megbetegedett.

Reismann zongoragyárost is pontosan azóta nem látták, amióta különböző gyanúkok ürügyével a Nádor-laktanyába előállították és a rendőrség megállapította, hogy abban az időben Lederer főhadnagy a Nádor-laktanyában teljesített szolgálatot s ugyanott szolgált Lederer öccse is. Most ebben az irányban is nyomoznak. Lederer Gusztávot a Margit-körúti katonai fogház egy külön zárkájában helyezték el, ahol letartóztatásuk idején a fogházorvos megvizsgálta a főhadnagyt és megállapította, hogy vörheny-

küvések vannak a testén és ezért nem is lehetett újra kihallgatni.

Gyilkossági kísérlet karácsonykor.

A rendőrségen ma vallomástételre jelentkezett Reiner Mátyásné is, akinek tőzsdéje van a Bankuccában. Reinerné Kodelka Ferenc elvált feleségének társaságában kereste fel a vizsgálatot vezető Radocsay rendőrkapitányt és azt a szenzációs kijelentést mondotta jegyzőkönyvbe, hogy Ledererék már karácsonykor is megkísérelték Kodelka meggyilkolását.

Kodelka, aki Reinerné régi jó barátja volt, karácsony előtt megjelent a tőzsdében törvényesen elvált felesége társaságában. Kodelka ugyanis annak ellenére, hogy feleségétől törvényesen elvált, jóviszonyban élt volt feleségével. Beszélgetés közben észrevette Reinerné, hogy Kodelka egyik csuklója be van kötve. Megkérdezték tőle, hogy mi baja és akkor elmondta, hogy egy délután Ledererékkel aludt és amikor felébredt, akkor már a keze be volt kötve. Megkérdezte Ledererent, mi történt vele. Erre az asszony azt felelte, hogy ő félálmában vizet kért tőle és amikor átnyújtotta a poharat, abban vágta meg a kezét. Már akkor elmondta, hogy az a véleményük, hogy Ledererék már ez alkalommal megkísérelték Kodelka meggyilkolását.

Eláttatták valami kábítószerrel és hogy nem hajtották végre már akkor a gyilkosságot, annak csak az lehet az oka, hogy tettük kivételében megzavarták őket.

Jóléte a nyomorba.

Rendkívül érdekesek azok a vallomások, amelyeket a Tölgyfa-ucca 4. számú, szomorú emlékü ház lakói tettek a rendőrségen. Ledererék Szegedről jöttek fel Budapestre és a hírhedt Britanniába költöztek be. Az asszony sokat tudott férje titkaiból. Lederer azután a Britanniából átkerült a Nádor-laktanyába. 1920-ban Kerényi Irén színésznőtől vették meg 30.000 koronáért a Tölgyfa-uccai lakást, amelybe egyszerű butorok kal vonultak be. Később azonban nap-nap után hordták háza a drága holmikat, butorokat és esztendőnkön keresztül fényes jólétben élt a házaspár. Bőségesen volt pénzük. Gyakran jártak színházba, hangversenyekre, divatrevüire és moziba. A kezdetben szegé-

nyesen öltözködő Ledererné egy másuttan kapta az új molettéket. Lederer Gusztáv is sorra csináltatta az új egyenruhákat. Vigdíj módját folytatták, gyakran keresték fel őket a régi britanniás cimborák és nagy mulatozások folytak náluk. A pincében volt mindig néhány láda pezsgő és likőr. Háromszor cserélték ki a lakásberendezésüket mindig drágább és díszesebb butorokra. Amikor azonban Lederert átnyelték a csendőrséghez, hirtelen megcsappant a jövedelmük. S amint látszik, ez a hirtelenjött nyomor készítette őket a borzalmas rablógyilkosság elkövetésére.

Mese a tulvilágról.

Amikor a szellem egy novellát dik tál a médiumnak. — Bucuresti bankár különös plágiumpör.

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül érdekes plágiumpert tárgyal a párisi törvényszék, amelynek előzményei visszanyulnak Stepanescu bucurestii bankár szalonjában tartott spiritiszta szeanszig, amelyen

Nicolescu volt román kereskedelemügyi miniszter, a Sfatul elnöke volt a médium.

A szeanszon Caragiale, híres román költő szellemét idézték, aki a médium által regényes történetet mondott el a csodálatos hallgatóknak. Elmesélte, hogy a Krisztus előtti 15-ik században, mint Ramseson egyiptomi főpap élt és Taja egyiptomi királynő udvarában szerelmes lett egy Jo nevű, gyönyörű rabszolganőbe. A főpap-költő szelleme a szerelmi históriának még sok érdekes és pikáns részletet mondotta el; az elbeszélést gyorsirással megörökítették és anynyira megtetszett a bankárnak hogy elhatározta, hogy

a szellem elbeszélését könyv alakban kiadja.

Az elhatározást tett követte és a könyv néhány hét múlva szenzációt keltett a romániai olvasók körében. A lapok is részletesen tárgyalták a nem mindennapi szeansz részleteit. Egyszerre azonban jelentkezett egy párisi író, Waalew akinek a tollából már 1906-ban szóról-szóra megjelent az érdekesítő szellemhistória. Az író plágiumpert akasztott Stepanescu nyakába s

100.000 frank kártérítésre perelte be

a bankárt. A mostani tárgyaláson az író ügyvédje, egy ismert párisi jogász Maurice Khan a bíróság előtt élénken ecsetelte, hogy milyen kára származott az írónak a bankár által kiadott könyvből. A tárgyalás folyamán szóba került az is, hogy a médium miként tudta a könyvet szóról-szóra emlékeztetében tartani. Ezt azonban sehogyan sem tudták megfejtetni és így nem is igen foglalkoztak vele. A bíróságnak nagy fejtörést okozott a különös plágiumpör, s nem is döntött most ez ügyben, hanem elhalasztotta a tárgyalást. A spiritiszta véleménye szerint az volna az egyedüli megoldás, ha a bírósági tárgyaláson

újra megidéznék a főpap-költő szellemét.

aki megfejtene a rejtelet. Kérdés azonban, hogy a párisi bíróság belemegy az ügynek ilyen módon való megoldásába. A jogászok nagy érdeklődéssel tekintenek a nem mindennapi per kimenetelére.

SZÍNHÁZI ÉS MŰVÉSZET

Az aradi színház műsora. Szombaton (január 17.-én): Nótás kapitány, operette. Bemutató előadás. Premier-hétfő 1. Vasárnap: fél 3-kor: Mezeskalács, operette; fél 6-kor: Arvácska, operette; fél 9-kor: Nótás kapitány, operette. Hétfőn: Nótás kapitány, operette. Kedden: Nótás kapitány, operette. Szerdán: Nótás kapitány, operette. Csütörtökön: Nótás kapitány, operette. Pénteken: Aratlan Zsuzsi, operette.

Színházi bemutatók Budapesten. Budapestről jelentik: Ezen a héten két érdekes eredeti bemutató lesz Budapesten. A Magyar Színház pénteken 16-án mutatja be *Fa zeles* Imre „Altona” című rendkívül érdekes négyfelvonásos színművét, amely ragyogó technikájával, pompás párbeszédeivel és izgalmas cselekményeivel hatalmas sikerre számíthat. A főszerepeket *Márkus Emília, Bajor Gizi, Csontos, Tarnay, Vágó és Gombaszögt* Ella játsszák. — A másik eredeti bemutató a *Belvárosi Színházban* lesz szombaton, 17.-én. *Lakatos* László a kiváló színpadi író „*Fel vagy irás*” című briliáns vígjátéka kerül színpadra. Az ötletes és szellemes új Lakatos-darab iránt óriási az érdeklődés. A darab főszerepeit *Titkos Ilona, Mészáros Gizi, Hahnel Aranka, Törzs, Kertész Dezső, Rubinyi és Gárdonyi* játsszák.

Az aradi magyar színház jegyei. Az aradi magyar színház szombaton a Nótás kapitánnyal kezd meg előadásait, Farkas Imre kitűnő operettjét egyelőre hat estén át tűzte műsorra az igazgatóság. A jegyek árusítását már ma, szerdán kezd meg a színház pénztára, amely mindennap dél előtt 10-től délután 1-ig és délután 4-től 8-ig és az előadások alkalmával a második felvonás kezdetéig van nyitva.

Thalia Cabaré. Ma szerdán este 9 órai kezdettel a „Thalia” teljesen új műsorral lép újra a publikum elé. Az előadás érdekességét fokozza az, hogy az est folyamán színpadra kerül *Biró Lajos I* felvonásosa melynek címe: *Gábor és Brigitta*. E darab címszerepét *Fedák Sári és Rózsahegyi Káimán* játsszák annak idején az Apolló kabaréban, az aradi bemutáson ezt a két ragyogó szerepet: *L. Kis Mariska és Inke Rezső* játsszák. Színpadra kerül még két kedves tréfa: *Ma este itthon maradunk* — Ripacséknál szövegalkotók a melyben *Győző Alfréd, Gömör Emma, Orbán Iby* fognak excellálni. *Kallós Feri* új kuplékál és táncokkal. *Jegyek* elővételben *Bauernél, Minorita palota*.

Koczián Jarosláv ma esti aradi hangversenyének műsora: *Glazou* now hegedű hangverseny, *Tschai-kowskij* hegedű hangverseny, *Dvorak*, *Koczián*, *Nováček* egy-egy darabja s végül *Wieniaszky* orosz karnaválja. A gazdag és értékes műsort *Hasa Ottó* zongoraművésznek egy önálló darabja egészíti ki. *Jegyek* *Oláh Sándor* könyvkereskedésében és az esti jegypénztárnál.

Sadoul kapitány szabadon.

A bíróság pótvizsgálatot rendelt el a kommunista francia százados ügyében.

(Páris, január 13.) A halálraítélt Sadoul francia kapitány, aki Szovjetországban tartózkodott eddig és a szovjetkövettséggel tért vissza Párisba, ma állott az orléansi hadbíró előtt, amelyet porének újratárgyalásával bíztak meg. A vádbeszédek olhangzása után Sadoul valóságos kommunista hitvallást tett. Megokolta a

szovjet mellett tanúsított magatartását és hevesen támada Clemenceau volt miniszterelnök politikáját. A bíróság másfél órai tanácskozás után kihirdette határozatát, amely szerint pótvizsgálatot rendel el és egyben a vizsgálati fogságban levő Sadoult szabadlábra helyezi. Sadoul ma már el is utazott Párisba.

Robozék

száznál több tanu kihallgatását kéri.

Hogyan szereinelének szabadulni a lázadás vádjá alól. — Volt magyar miniszter súlyos vádjai a Roboz-ívérek ellen.

(Budapest, január 13.) A hazaárulással vádolt Roboz-ívérek most folyó bírói tárgyalásán dr. Beck Oszkár, Robozék védője két hosszú beadványt intézett a büntető törvényszékhez, amelyben száznál több tanu kihallgatását kéri az ügyészség negyven tanujával szemben. A Robozék által hivatkozott tanuk között szerepel gróf *Hadik János*, gróf *Bethlen István*, gróf *Apponyi Albert*, gróf *Károlyi Imre*, *Vázsonyi Vilmos*, *Peidl Gyula*, *Farkas István*, *Fényes László*, dr. *Hébelt Ede*, akikkel Robozék azt akarják bizonyítani, hogy a *Friedrich-kormány nem volt törvényes*, mert Friedrich 1919. őszén erőszakkal távolította el helyéről a Peidl-kormányt. Erre a tényre vonatkozólag kéri még *Schmetzer Ferenc*, *Heinrich Ferenc* és *Pikler Emil* kihallgatását is. Súlyt helyeznek ezeknek a tanuknak a kihallgatására, mert azt vitatják, hogy ha sikerül ezirányú bizonyításuk, akkor a lázadásra vonatkozó súlyos vád elesik. Külön bizonyítékot jelölnek meg arra vonatkozólag, hogy Friedrich és a megszálló románok között nem mindig volt ellenséges a viszony. Erre vonatkozólag *Bula Aladár*, *Szakács Andor*, *Drózy Győző*, *Györki Imre* és még más tanuk kihallgatását kéri.

Meg nem jelent tanuk.

A Roboz-ívérek hazaárulási porének mai tárgyalásán Friedrich István volt miniszterelnök, *Szakács Andor* és *Wolkenberg Gyula*, akiket tanuképpen idéztek be, nem jelentek meg és ezért új idézést küldtek számukra. *Csilléry András*, aki minisztere volt Friedrich kormányának, volt az első tanu. *Csilléry* az elnök kérdéseire a következőket mondotta:

A Friedrich elleni puccs.

— Ma már csak homályosan emlékezem vissza ezekre a dolgokra, de azt tudom, hogy a Pesti Élet szerkesztőségében gyanús elemek verődtek össze állandóan, amelyek fenntartották az összeköttetést a Hungáriában székelő román városparancsnoksággal és a román tisztekkel. A kormány kapott is bizalmas jelentéseket, hogy puccsra készültek el távolítani a Friedrich-kormányt. A puccs tényleg bekövetkezett. Román tisztek behatoltak Friedrich Istvánnak, a miniszterelnök-ségen levő lakásába és csak *Gordon* angol tábornok beavatkozására kapott a kormány védelmet. Felmerült akkor az a gyanu, hogy a puccslervek a Pesti Élet szer-

kesztőségében születtek meg és onnan irányították az összeköttetést. A Friedrich-kormányval szembenálló tábor Robozék egészénél szervezkedett a puccsra. Arra azonban nem tudok konkrét adatokat, hogy ad personam Robozék szervezték-e a puccsot.

Cserébere Robozékkal.

Az elnök: Emlékezik arra, hogy Robozék közbenjárására tartóztatták le *Szakács Andor* sajtófőnököt, *Nagy Károlyt* és másokat?

Csilléry: Igen, emlékszem! Annak idején *Erdélyi János* és *Diamand* román meghatalmazott miniszter megegyezést is sürgettek nálunk s azt mondták, hogy ha megegyezünk, akkor cserében kiadják a hazaáruló Robozékat. Ebből is következtetem, hogy Robozék szoros összeköttetésben állottak a megszálló csapatok parancsnokságával.

Törvényes volt-e a Friedrich-kormány?

Beck Oszkár védő azt kérdezte *Csilléry*től, hogy igaz-e az, hogy a román katonák jöndelatu tüntetésével távolították el a Peidl-kormányt és alakították meg Friedrich István kormányát.

Miskolczy ügyész közbevág: Ez nem tartozik ide!

Beck védő: De idetartozik! Mert ebből is kiderül, hogy a Friedrich-kormány nem volt törvényes!

Az elnök erre kijelentette, hogy a törvényszéknek az az álláspontja, hogy a Friedrich-kormány törvényes volt. A háború előtt és alatt a király nevezte ki a kormányt. A háború után azonban, amikor a király nem gyakorolhatta jogait, előállott a parancsoló szükségesség, hogy más szerv gyakorolja az alkotmányos jogokat. A Friedrich-kormány pedig a háború előtti jogszokások szerint cselekedett, mint szerv pedig ezek alapján önmagától nyerte törvényes jellegét.

— Európába készül a Los Angeles-Zeppelin. Newyorkból jelentik: A német eredetű Los Angeles óriáslég-hajó és az amerikai gyártmányu *Shenandoah* a csillagászati tudomány szolgálatában a napfogyatkozásor amerikai csillagászokat és filmoperatőröket fog a magasba vinni, a *Shenandoah* azután visszatér *Állomáshelyre*, a Los Angeles ellenben ragyogó fog megenni Európában. A Panama-csatornánál lesz az indulás, de az még nem biztos, hogy milyen országok fölött fog átrepülni az amerikai Zeppelin.

Debrecen püspöke

az amerikai Unió elnökénél.

Coolidge támogatását ígerte Magyarország számára.

(Newyork, január 13.) *Coolidge*, az Északamerikai Egyesült-Államok elnöke ma hosszabb kiliallgatáson fogadta dr. *Balthazár Dezső* debreceni református püspököt. A püspök a következő beszédet intézte az elnökhöz:

— A világháború és a forradalmak tönkretették hazánkat és egyházunkat. Romok között tárnunk és sírunk multunk emlékeit. Pedig használtunk a multban a világnak, a vérünk hullott a pogányok elleni évszázados harcokban addig, amíg Európa kulturája békésen fejlődhetett. Mély tisztelettel üdvözlöm és köszönöm Amerika segítségét, s kérem további rokonszenvét szerencsétlen hazám és egyházam iránt. Isten áldja meg az Egyesült-Államokat.

Coolidge meghatóttan és állva hallgatta végig a beszédet, majd a következő szavakkal válaszolt:

— Köszönöm a megtisztelő üdvözlést. Méltányolom és megérttem azt a missziót, amelyet a tanügy és a jótékonyág érdekében teljesítenek. Sok szerencsét kívánok hozzájuk. Kijelentem, hogy mindenkor szívesen segídek, ha hozzám fordulnak. Isten vezérelje!

Ardragitással vádolják az aradi vendéglősöket.

A döntőbírósi tárgyalás érdekes következményei.

(Sajtó tudósítónktól.) Az aradi törvényszék delegált döntőbírája *Mircea Antonini* törvényszéki bíró — mint ismeretes — december 24-én tartott döntőbírósi tárgyaláson ítéletet hozott a vendéglősök és pincérek között felmerült bérkülönbség ügyében. A táblabíró a tárgyalás befejezésével kihirdette döntését, amelyet a vendéglősök és a pincérek úgy értelmeztek, hogy a borra való megszünik, helyette a pincérek nyolc százalékot kapnak a bruttó forgalom után és ezt a százalékot a vendéglői árakhoz hozzászámítják a vendégeknek. Karácsony napjától a vendéglőkben ezt a rendszert is követték. *Mircea Antonini* táblabíró, aki mostanában hosszabb ideig *Bucurestiben* tartózkodott, visszatekintett Aradra és ma szövegezte meg a döntőbírósi határozatot, amelyet írásban kézbesítettek az érdekelteknek. Ebben az írásbeli határozatban a döntőbíró csak bizonyos körülmények mellett engedélyezte a százalékrendszert és annak életbelépesét február 1-ében állapította meg. A döntőbírósi ítéletét kézbesítették a város vezetőségének is, amely erre több aradi vendéglős ellen ardragitásért bünygyi eljárást tett folyamatba, mivel már december 25-től hozzászámították a borra való helyettesítő százalékot az árakhoz.

HIREK

Forradalom 2023-ban.

Jókai megírta a jövő század regényét, melynek sok jóslata valóra vált. Egy olasz regényíró Ni-no Salvaneschi most még nagyobb fába vágta fejszéjét: a jövő évszázad forradalmát ábrázolta végig egy regényben. 2023-ban a te kéték föllázadnak a fehérek ellen. Afrika az afrikaiaké! Ki az európaiakkal! A forradalom vezére egy förtelmes fekete törpe, mely apostoll és hadvezérré ihlettel írnyitja a mozgalmat és készíti elő a pasztulásra érett fehér fajták megsemmítését. Egy uszó szigeten lakik, melyhez csak azerombólokon lehet eljutni, melyek akkor majd divatban lesznek. Hogy célját szolgálják a fekete törpe elrabolt orvosokat, tudósokat, híres mérnököket, kiket mielőtt az ő birodalmába érkeznek, rábszolguként alkalmaz a forradalmi munkákra. Ezzel pedig nem éri be. Nemcsak a fehér emberre veti ki hálóját, hanem a fehér nőkre is. Így kerül hozzá egy kitűnő new-yorki sebész is, kit a feleségével együtt hozatott magához. Szerencsére a forradalom nem sikerül. Megbukik, a fehér emberek győzedelmeskednek. Legutóbb is — a regényben.

— Románia nem ellenez egy rendes bolgár hadsereget. Bucurestiből jelentik: Belgrádi lapok közlése szerint a román kormány belátta hogy Bulgáriában a rend fentartása céljából nélkülözhetetlen a rendes hadsereg és Cankoff bucaresti-i látogatása alatt állítólag hozzá is járult annak felállításához. A belgrádi lapok értesülése megerősítésre szorul.

— A Zinovjev elleni merénylői következményei. Varsóból jelentik: A Zinovjev elleni gyilkossági kísérlet ügyében érkezett újabb orosz jelentés szerint a merénylő tényleg megtörtént, de a merénylő revolvere csütörtököt mondott. Zinovjev ellen a merénylőt Trockij titkára szervezte meg. A hatóságok számos katonai és polgári személyt letartóztattak.

— Pestvármegye Jókai-ünnep. Budapestről jelentik: Pestvármegye ma ünnepelte meg a Jókai-centennáriumot. Az ünnepségen megjelentek Klebelsberg Kuno kultuszminiszter, Berzeviczy Albert, az Akadémia elnöke, Rákosi Jenő, Scitovszky Béla, a parlament elnöke és még többen a magyar tudományos és politikai világ előkelőségei közül. A megnyitó beszédet dr. Preszly Elemér főispán mondotta, aki kiemelte, hogy a pártoskodás mennyire megbénította a nemzetet és hogy Jókai mennyire harcolt az ő gyönyörű tollával mindenkori a magyar pártoskodás ellen. Jókai felett az emlékbeszédet Vargha Gyula mondotta, majd utána Berzeviczy és Rákosi Jenő mondottak ünnepi beszédeket, amelyekben méltatták Jókai nagy zsenijét.

— Házeliadás Pankotán. A pankotai piac-téren levő egyemeletes Messer Armin-tele házat megvásárolta Márton pankotai kereskedő 1 millió 250 ezerért.

— Ibanez, számozott spanyol író ügye a francia kamara előtt. Párisból jelentik: Paul Laffont képviselő bejelentette, hogy a kamarában interpellációt fog bejegyezni Ibanez, a Franciaországban élő spanyol író elleni vizsgálat megindítása miatt.

Luther alakítja meg a német kormányt.

(Berlin, január 13.) Valószínű, hogy Luther pénzügyminiszternek sikerülni fog az új német birodalmi kormány megalakítása, miután a jobbpártok bizalmi embereivel sikerült megegyezésre jutni. Valószínű, hogy ezek a bizalmi emberek lesznek kormányának tagjai. Ehhez a megoldáshoz a centrumárt is hozzájárult.

Fantasztikus hírek Zita exkirálynőről.

Egy bécsi lap szerint férjhez megy, a másik szerint repülőgépen Magyarországra érkezett. — A magyar kormány orélyes óafolata.

(Budapest, január 13.) Fantasztikus híreket közölnek a külföldi lapok Zita exkirályné további sorsáról és terveiről. Az osztrák legitimisták lapja megírta, hogy Zita férjhez megy egy ismert magyar magnáshoz, hogy ezzel megszerezze a magyar állampolgárságot s visszatérhessen a gyermekeivel együtt Magyarországra. Ezt a hírt éppen úgy megcáfolták illetékes helyen, mint megcáfolták azt is, amit a Daily Express közöl. Az angol lap szerint gróf Hunvady József, az exkirályné volt főudvarmestere venné el feleségül a néhai uralkodó özvegyét. A bécsi

Abend pedig azt a szenzációhajtású hírt közli, hogy Zita a Nyugat-Magyarországon levő Esterháziánál repülőgépen leszállt és gróf Esterházy Móric volt magyar minisztereinök kastélyában lakik. Gróf Bethlen István miniszterelnök kijelentette, hogy a hírből egy szó sem igaz és csak Magyarország rosszakaróinak propagandisztikus céljait szolgálják az ilyen hírek terjesztése. A bécsi lap híradásának valótlansága abból is kiderül, hogy Esterházy Móricnak Sopronmegyében nincs is birtoka. A hírt hasonlóképpen megcáfolta Vitéz Simon Elemér sopronmegyei főispán is.

Német — az ismeretlen francia katona

Szenzációs felfedezés az ismeretlen katona sírjában.

(Páris, január 13.) Tragikomikusan furcsa eseten mulat most a párisi sajtó. A véletlen ugyanis kiderítette, hogy a párisi névtelen katona sírjában — egy német katona nyugszik. Annak idején a francia központi temetőből hozták át egy ismeretlen katonahullát és ezt óriási ünnepélyességgel eltemették az Arc de Triomphe tövében. Az ünnepélyen beszélték Poincaré, Millerand, Foch generális és a francia katona és polgári magyarságok közül sokan. Azóta örökmécses ég a síron és a francia anyák friss virágot tesznek a hirdőg kövekre. A napokban a párisi központi temetőben egy exhumálást sokat végző bizottság egy eddig francia katonának tartott sírban német egyenruha foszlányokat talált. Ebből megállapították, hogy a sírban egy ismeretlen német katona nyugszik. Ez a felfedezés ar-

ra indította a bizottságot, hogy megvizsgálja azt a sírhelyet is, a honnan az ismeretlen katonát szedték ki. Alaposabb kutatás után óriási meglepetésre egy német sisakot találtak a sírúregben, a sisak mellett pedig egy jegyzőkönyvet, amelyben még olvasható betűkkel áll: *Schulze Agoston, a pomerániai 23. gyalogezred közlegénye.* A bizottság tapasztalatáról jelentést tett a hadügyminiszteriumnak is, megtudták a lapok is és most hasábos cikkekben foglalkoznak a dologgal. Most az a fontos kérdés, kiemelik-e a diszhelyről a névtelen francia katonát, aki nem is francia, hanem német és helyezzenek-e el ott egy igazi francia katonát, vagy pedig borítsák-e feledésbe az egész dolgot. A furcsa eset, amely egyébként jellemző a francia felületességre, — nagy feltűnést kellett.

— Vadászati engedélyek meghosszabbítása. A prefekturához érkezett belügyminiszteri rendelet értelmében a fegyvertartási engedélyeket, a vadászati engedélyeket és a vadászkutyák jegyeinek érvényességét február 1-ig meghosszabbították.

— Bucaresti énekhar Aradon. Érdekes kulturális eseménye lesz Aradnak a bucarestii Cantarea Romaniei látogatása. Január 31-én jön Aradra a 130 tagú énekhar, s Marcel Botez karmester vezetésével az aradi Kulturpalotában hangversenyt rendez. A bucarestii énekhar aradi látogatása előtt már bejárta Konstantinápolyt, Athént, Prágát, Brünnt, Pozsonyt és Kassát, valamint Románia számos jelentékeny városát, s a sajtó mindenütt a legnagyobb elragadtatás hangján emlékezett meg az énekhar teljesítményeiről. Az énekhar Marcel Botez alapította, ő tanította be és vezényli. 1919. óta a vegyeskar olyan sikereket aratott, hogy aradi hangversenyük bizonyosan a legszebb és legemlékezetesebb művészi események egyike lesz. Az énekhar tagjai részben konzervatóriumi növendékek az opera tagjai és részben dilettánsok, de valamennyien művészek. Műsoruk

ban nemcsak román nemzeti dalokat adnak elő, hanem Haydn, Mozart, Beethoven, Bach, Loewe, Cezar Franck, Gevaert, Rameau és Suk szerzeményeit is tolmácsolni fogják. A külföldi lapok különösen Botez karmester munkásságát emelik ki, aki ma Aradon járt, hogy a hatalmas orosz aradi hangversenyt előkészítse.

— Halálozás. Kirilovics István Miske község négy évtizeden át volt jegyzője nyolcvanhat éves korában elhunyt. Temetése ma fogynak a Pankotán nagy részvét mellett.

— Újból megindulnak az angol-orosz tárgyalások. Londonból táviratozzák: Chamberlain külügyminiszter ma hosszas és barátságos beszélgetést folytatott Rakovszkyval, az orosz szovjetkormány követével. A szovjet követ előtt kijelentette, hogy kormánya sohasem volt azon az állásponton, hogy az angol-orosz szerződésnek minden vonatkozásban használhatatlanok. A külügyminiszter kijelentéséből arra következtetnek, hogy újra fel fogják venni a tárgyalást Angliá és a szovjet. Rakovszky ma már el is utazott Moszkvába.

— Az amerikai külügyminiszter lemondásának kulisszatitkai. New-yorkból táviratozzák: Hughes külügyi államtitkár lemondását az amerikai lapok, mint szenzációt kezelik. Azt hiszik, hogy a legközelebbi elnökválasztáson Hughes ellenjelöltje lesz Coolidge. A sajtó egyik része Hughes, másik része Coolidge-t veszi pártfogásba. Kellogg londoni nagykövet külügyministerségét az amerikai lapok egyöntetűen pünkösdi királyságnak nevezik. Hughes lemondását Borah szenátor diadalának mondják, aki erős híve az orosz-amerikai viszony békés helyreállításának.

— Nehézségek a német-francia gazdasági tárgyalások körül. Párisból táviratozzák: Trendelenburg, aki a francia-német gazdasági tárgyalásokat vezeti német részről, a franciák által javasolt módus vivendit visszautasította. A franciák erre ajánlatot tettek, hogy egy 6-8 hónapig érvényes ideiglenes szerződést kössenek. Az ajánlatra Trendelenburg holnap válaszol.

— Megoldódott a timisoarai rejtélyes halál. Mai számunkban megírtuk, hogy a timisoarai rendőrség vasárnap éjszaka Koch Imre 31 éves timisoarai kömüve hullájára akadt. A nyomozás során az a gyanu merült fel, hogy a kömüves gyilkosság áldozata és Lázár György cigányzenészt és Jakubov Micu uszómeister letartóztatták. Ma boncolták a kömüves holttestét Sturescu vizsgálóbíró jelenlétében. A boncolást dr. Urbanetz és dr. Wachsmann törvényszéki orvosok végezték, akik megállapították, hogy a hulla fején több zúdítás van ugyan, de ezeknek egyike sem halálos. A halál közvetlen oka alkoholféregzés volt, s így a gyilkosság fellejtése elesett.

— A főhadnagy balesete. Komoly baleset történt ma a timisoarai gyakorlótéren, ahol Palinescu István főhadnagy néhány társával lovagolt. A melléte illó tiszt lova kirugott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a főhadnagy sípcsontja eltörtött. Az előhívott mentők a katonai kórházba szállították Palinescu főhadnagyot.

— Vadászati tilalom nyitakra. Az aradi kerületi vadászati felügyelőséghez rendelet érkezett a földművelésügyi minisztériumból, amelyben elrendelik, hogy nyúlra csak január 15-ig szabad még vadászni. A rendeletet a vadállomány kiméltése tette szükségessé. A vadászati törvény értelmében nyulat venni és eladni ezentúl már csak január 15-től számítva egy hétig szabad. Aki ezen a dátumon túl is vesz vagy elad nyulat, azt szigorúan megbüntetik.

Disziform

CIRKUSZ FARRINI.
Nagy cirkusz dráma.
Ma utoljára
az aradi Apollóban

— Holdfogyatkozás, Január 24-én részleges holdfogyatkozás lesz.

— A cserbenhagyott szerető bosz azuja. Érdekes szerelmi történet epilógusa folyt ma le a timisoarai büntető törvényszék előtt. *Pascu Eodochie* beregszói fiatal asszony férje a háború kitörésekor bevonult katonának, mire a fiatal asszony egy községbeli legénnyel *Dobosa Vasili*vel kárpótolta magát. A háború után visszajött a férj, mire az asszony véget vetett a szerelmi viszonyának. A legényt ez annyira elkészerítette, hogy 1922. áprilisában a község közelében levő szántóföldön rálőtt az asszonyra, akinek jobbkezét sebesítette meg. A törvényszék emberölés kísérlete miatt nyolc havi börtönrre ítélte a szerelmes legényt. Érdekes, hogy az asszony megbocsátott a merényletnek és nem kívánta megbüntetését.

— Elfogott fatolvajok. Tegnap számunkban megírtuk, hogy ismeretlen tettesek a petrisi uradalmi erdőből nagymeunyszerű fát loptak el. A csendőrségi nyomozás során ma sikerült a tetteseket tartóztatni *Persida Jánosné*, *Rosia-községbeli* és *Popovici István Birsea-községbeli* lakosok személyében. A tolvajok bevallották tettüket és a csendőrség a radnai járásbíróhoz fogdájába szállította őket. — Megírtuk, hogy ismeretlen tettesek betörték *Bernic Ilona* Vinessi aradmegyei községbeli lakos házába és onnan nagyobb értékű arany- és ezüsttárgyakat loptak el. A csendőrség megindította a nyomozást, amelynek folyamán tartóztatották *Zsigmond Mózes* és *Martin Juliska* vinessi lakosokat, akik a vallatás során beismerték, hogy ők követték el a lopást.

— Elgázolt iskolásfiú. Budapestről jelentik: Pécelen a sűrű ködben a személyvonat halálra gázolta *Rutkai Pál* tanulót. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség.

— A temető tolvaja. A timisoarai büntető törvényszék ma *Loica Miklós* timisoarai lakost hat havi börtönrre ítélte, mert a timisoarai temetőkből sírkészleteket lopott. Az elítélt megnyugodott az ítéletben.

— A haragos rokon titokzatos halála. *Ghiorocri* jelentik: A szomszédos *Kuvin* községben véres s titokzatos tragédia játszódott le. *Ardelean Miklós* CFR. fékező együtt borozgatott unokafivérével *Joca György* CFR. fékezővel, ennek lakásán. Eddig még ki nem derített módon eldőrdült egy revolver, a golyó Ardelean fejébe furódott, aki holtan esett össze. *Joca* kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy *Ardelean* saját maga emelt fegyvert maga ellen. A csendőrség azt hiszi, hogy gyilkosság történt, amit alátámaszt az is, hogy a két rokon között már régebbi idő óta vagyoni differenciák miatt igen feszült volt a viszony. A vizsgálat folyik annak tisztázására, hogy öngyilkosság vagy gyilkosság történt-e.

— A világ legnagyobb könyve. *Berlinből* írják: A nyomdászok szaklapja tudósítást közöl a világ legnagyobb könyvéről, amelyet nemrégiben adtak el Londonban. Egy óriási korán, ez a könyv, 1 méter 20 cm. magas, 7,6 cm. széles és 30 cm. vastag. Két ember alig bírja cipelni. — Egy oldalon tíz sor van, egy betű tíz centiméter magas. Ara nem is volt olyan magas: 4000 aranyárka. Vele együtt került eladásra a világ leg-

kisebb koránja: 4 cm. magas s ugyan ilyen széles.

— Akinék a méhek elrekkválták a lakását. *Londonból* írják: *Stratford* grófságban egy *Stone* nevű szabó furcsa módon vesztette el lakását. A mester éppen dolgozott, amikor a nyitott ablakon át egyszerre egy méhraj nyomult a szobájába. Hiába próbálta a megijedt szabó a kellemetlen vendégeket elűzni, azok otthonosan megfészkeltek magukat a lakásban s bevonultak a hálószobába. Mialatt *Stone* családjával tanácskozott, hogy mi a teendő, az ablakon át egy második, majd egy harmadik méhraj repült a szobába. Vad harc keletkezett, de semmi sem használt még a gáz-támadás sem (a világítógáz csapjának kinyitása) s végül a család csúnyán összeesepkedve, otthagya a lakást. Most egy vendégszerető szomszédnál gondolkoznak szegény emberek arról, hogy miképp szerezzék vissza a lakásukat.

— Brutális detektívek. *Budapestről* jelentik: A budapesti detektív osztály még 1922. nyarán és őszén egy nagy kommunista összeesküvés tettesei után folytatott nyomozást. Száznál több gyanúsítottat tartóztatott le, közöttük *Vidéki Alice* egyetemi hallgatónőt is. *Vidéki Alice* feljelentést tett a vizsgálóbírónál, hogy két detektív kézzel és bottal annyira megverte, hogy a háta és a végtagjai tele voltak kék és zöld foltokkal. — Hosszas nyomozás után kiderült, hogy *dr. Gyurica János* és *Nyiri Lajos* államrendőrségi detektívek voltak a brutális emberek, akik ellen most megindult az eljárás. Ugyekben a napokban lesz a főtárgyalás.

— Révai XVII. előj. *Kerpelnél*. — Az aradi Fehér kereszt nagytermében szerdán, f. hó 14-én vendégórát tart *Kiss Anci*.

— Az AMTE nagy bálja január 17-én *Aradon* a *Fehér Keresztben*. Aki meghívót tévedésből nem kapta és arra igényt tartanak jelentsék *Grosz Antalnak* *Maidt Emil* cégnél.

— *Irodai cikkek Kerpelnél Arad*. — Tánciskola. *Gencsyné* új kezdő és haladó tánc colont kezd folyó hó 15-én *Aradon* a *Fehérkeresztben* este 8 órákor.

— *Fabál február 7-én Aradon*, a *Központiban*.

Oh házasság . . .

Férjhez ment Amerika leghíresebb férfigyűlölője.

(*Newyork, január 12.*) Amerika egyik legismertebb regényírója, *Rita Waiman*, aki a házasság legesküdtebb ellensége volt mindig: megházasodott. A hír Amerikában eleinte egyáltalán nem is talált hitelre, hiszen az írónőnek alig néhány hete jelent meg egy novellája, amelyben a házasságról ezeket írja: „Házasság? Rabszolgaság! Egyhanguság, 365 nap az évben és huszonnégy óra minden nap! Mindig ugyanaz a férfi? Puh! Én megtartom szabadságomat és boldog vagyok, mint a madár!” És most kiderült, hogy amikor *Rita Waiman* ezeket a házasságot ostorozó szavakat leírta, már egy teljes esztendő óta együtt élt egy férfivel. Az igaz, hogy csak próbaházasságra lépett titokban *Maurice Marus* hirdetési ügynökkel, de most, a próbaév letele után, a próbaházások nyilvánosságára hozták, hogy a próba olyan jól sikerült, hogy nem válnak el többé és frigyüket most már oltár

előtt is szentesítették. „Rájöttem, hogy a 365 nap — írja *Rita Waiman* — amelyet utolsó novellámban olyan rettenetesen unalmasnak írtam le, próbaházasságomban egyáltalán nem is volt unalmas, sőt annak éppen az ellenkezőjét tapasztaltam, így biztos vagyok abban, hogy házasságom et

Fővetkező éveiben is sokkal jobban fogom magam érezni, mintha hajdanon maradnék.” Ezek a szavak a házasság esküdt ellenségének szájából bizonyosan méltán kelhetnek feltűnést, nemcsak Amerikában, hanem mindenütt, ahol *Rita Waiman* régebbi tanításai hívekre találtak.

Ki az a Schwarz Mária?

Jellemrajz a gyilkos pesti csendőrfőhadnagyéről. — Tirolnak leánya a borzalmas gyilkosság hősnője.

(*Budapest, január 13.*) Ki ez az asszony? Kilép a detektívönöki szobából, tekintetünk egy pillanatra összevillan. Sápadt és duzzadt arc, vörös izgalmi foltokkal az arccsonton és lejjebb, a nyak táján. Kellemetlen, bosszus és rideg pillantás süit egész képéről. Nem látszik sem megtörtnek, sem szomorúnak, a szeme sem kisorsít. Pontosan úgy lép ki a detektívönök hivatalos helyiségéből, ahol zárt ajtók mögött két óra hosszat vallatták, mint más asszonyok az orvos szobájából, ahol fájdalmas testi kezelésen estek keresztül. Magabaszállás, megbánás, ellágyulás és fölengedés egyáltalán nem látszik ezen az arcom. Szépnek írták a lapok, csinosnak mutatták a reprodukált fényképek. A fényképek régiek lehetnek, talán még leánykoriak. Azóta

zömök, majdnem nehéz leti alakja, nem illik rá a szó, hogy molett, az sem, hogy kövér, hanem inkább az, hogy vastag.

Vaskos, teleszitt felső teste van az egérszürke posztókabát alatt, amelynek divatos, egyenesvonalú, de olcsó, konfekciós szabása elmossa a nő derekát. Nyaka rövid, arcán, amint már mondtam, a duzzadt vonások egybefutnak, szája kemény és csikott, orra vékony és egyenes, szemei kicsinyek, világoskék, de nem kifejező szemek: vízszűrűk. Sárgásszöke haja, ondulált fürtjeiben rendetlenül zilálódik feketebársony harangkalapja alatt. A döntő benyomás az, hogy közönséges és kisstílusú. — Szöke, tirolai típusnak lehetne mondani, csak a székeséggel van némi baj. A Tölgyfa-uccában a házbeliek ugyanis négy év leforgása alatt ismerték már eredeti gesztenyeszín hajával is. Valószínű, hogy ez az asszony künn, az ő rendszeren lebonyolított életében sokkal ápoltabbnak és csinosabbnak hatott. De

a démonságnak akkor sem lehetett semmi nyoma rajta, mert az mostani gyűrött állapotán is keresztülsejtenék. Tisztára a kispolgári asszony típusa.

Egykor, tíz-tizenkét évvel ezelőtt, amikor még karcos, leányos formája volt, olyan lehetett, mint az a sokszáz vagy ezer bécsi *Tip-Fräulein*, akik szökén vagy barnán, kék szemmel, osztrák dialektussal és egybeszabott kedvvel, kissé hetyke modorra: unják a szegénységet, kikóstolják a vasárnapot és minden ambíciójukkal révbe igyekeznek. Azóta jól-rosszul révbe jutott *Schwarz Mária*, lett férje, háza, háztartása: a számító észére, erélyére, férfias elszántságára és éber józanságára lett mindinkább szüksége: elvasta

godott, zömökbe érett, olyan lett, mint akinek testi ereje is van. — Életmódja általában, de különösen az utóbbi félévben? Mindig jött és ment. Felöltözött „rendes és szolid ruhákba” (mondják házbéli lakótársai) járt ki az uccára a két kuttyával. Ajtaján rendszeren ott lógott a lakat. Nem maradt senkije sem otthon, hiszen a nyár óta még bejárónéja sem volt. Azóta

mindent maga végzett, még a nagymosást is, a padlásra maga cipelte a ruháskosarat.

De ötletszerűen dolgozott, mert mindig sok sietős dolga akadt házon kívül. Az úri lakókkal előző-kény és barátságos volt.

a háztulajdonos feleségével tegeződött, de a szegény lakók köszöntését alig látható biccentéssel

fogadta. Ezek úgy is látták, hogy rátartós és rideg férjét sokkal barátságosabb és szelidebb embernek tartották. Nem sok mondását emlegetik a házban, mert rosszul is beszélt magyarul, meg szűkszavú is volt. Ha valami ügyben keresték, csak azt szokta felelni:

— Nem tudni... Férjem hazajönni... Ő tudni.

De minden észrevehető diszkrepció vagy ignorálás dacára, amelylyel a házbéli lakók körülveszik *Ledererné* számukra kinossá lett alakját, egy bizonyos mondását mégis borzadva emlegetik. Amikor a detektívek előtt először ismerte be az áldozat földarabolását, a vallatás vezetője megkérdezte tőle: — Hát a vértől nem iszonyodott? — Akkor *Ledererné* könnyedén ezt felelte:

— Nem, mert azt képzeltem, hogy moziba látom!

Ezt a mozit, hát igen, ezt fölhánytorgatják neki. *Schwarz Mária* Tirolból származik. Tirolból, amely a valóságban nem jódler és operettország, hanem vad és komor hegyföld. Ott szarvasölökésekkel járnak az emberek és a lezuhant turistáért csak nagy pénzekért mennek... Ennek a Tirolnak leánya *Schwarz Mária*.

Rabszolga királynő

Bemutatója ma

Korda Mária és Beregi Oszkással 20073

az aradi Apollóban

KÖZGAZDASÁG

Megalakult Aradon a termésellenőrző-bizottság.

Aradon nem kerül sor rekvirálásra. — Biztosítva van a lakosság lisztellátása.

(Saját tudósítónktól.) Az új terményrendelet értelmében a városok vezetőségének egy ellenőrző bizottságot kell delegálni, amely leltározza a malmokban talált liszt mennyiségét. Aradváros tanácsa mai ülésén foglalkozott a terményrendelettel és megalakította az ellenőrző bizottságot. A bizottság elnöke dr. Robu Vinos főpolgármester illetve dr. Angel István polgármester. A polgármesterek akadályoztatása esetén a tanács határozata szerint, az elnökséget Dirlea Vazul városi gazdasági tanácsos veszi át. A bizottság tagjai: a belügy miniszter megbízásából Georgescu János vezérfelügyelő, vármegyei prefektus, vagy helyettese dr. Lázár Ágoston alispán, Sarisoreanu tábornok, helyőrségi parancsnok, vagy helyettese és Trimbitoianu Traian iparfelügyelő.

A terményrendelet január 16-án lép életbe. Ezen a napon délelőtti 10 órakor ül össze a város háza kis tanácstermében a most megalakult bizottság és azonnal megkezdte működését. A bizottság tagjai felkeresik az összes malmokat és leltározzák a talált lisztmennyiséget. Január 16-tól a malmok kizárólag a rendeletben előírt egységes lisztet örölhetnek. Az

egységes minőségű liszt 85 százalékos őrlésű lehet és a malmokban 12 lejért árusíthatják kilogrammonként. Ebből a lisztből sült kenyér maximális ára a rendelet szerint kilogrammonként 10 lej 50 bani. A jelenleg meglévő lisztkészlet felhasználása után kizárólag az új típusú liszt kerülhet eladásra. A malmok csak az ellenőrző bizottság kiutalása alapján adhatnak el lisztet és a malmok lisztkészlete állandóan az ellenőrző bizottság nyilvántartása alatt áll. A rendelet értelmében a terményexport teljesen megszűnik és a buza maximális ára 16-tól kezdve vagononként 95.000 lej. Ha a bizottság szükségesnek tartja a rekvirálást, ugyerre a belügyminisztertől kell engedélyt kérnie, aki a kereskedelmi miniszterrel egyetemben az engedélyt megadja. Rekvirálás esetén a buza ára vagononként 90.000 lej. A mai tanácsülés megállapította, hogy Aradon valószínűleg nem kerül sor rekvirálásra, mert a lakosság ellátását új termésig rekvirálás nélkül biztosítani lehet. Az ellenőrző bizottság állandóan ellenőrzi az előírt árak betartását és a lisztkészlet felhasználását. A rendelet megszegőit a spekulatív törvény értelmében súlyosan büntetik.

Az új névsor ára hatvan lej és kapható az aradi postahivatal telefonosztályán.

— Románia nem kap vasúti kölcsönt. Bucurestiben az a félhivatalosnak látszó hír terjedt el, hogy az angol érdekeltség megadta a romániai vasutak autonómiájának megteremtésére és rendezésére kért kölcsönt. Ebben magánertesülések szerint a dolog ilyen stádiumban van most.

Az angol érdekeltség elfogadta a román delegáció összes feltételeit, ezek közül azonban az érdekeltség is felállított egyetlen, de elengedhetetlen feltételt, azt, hogy a vasutak igazgatótanácsában neki is legyen egy tagja, annak „vető”-joga legyen a határozatok hozatalánál. Ezt a feltételt a kormány egyelőre nem fogadta el.

— Szombaton is lesz tőzsde Bécsben. Bécsből táviratozzák: A tőzsde tanács elhatározta, hogy 17-étől kezdődően szombaton is lesz rendszeres tőzsdéforgalom.

— Armentosenek bánáti földeket. A timisoarai folyammérnökség 1925-ben fontos szabályozási munkálatokat hajtott végre. A Néra folyót szabályozzák meg, aminek végrehajtására 3—4 millió lejt irányoztak elő. A második fontos terv a Karánsebes vidékén tervezett ármentosítás. Karánsebes vidékén az áradások alatt mintegy 5—600 hold föld van állandóan víz alatt és a szabályozással ezt a földet is megmunkálhatóvá teszik és a körülötte levő mocsaras vidéket teljesen lecsapolják. A folyammérnökség programja szerint ezeket a munkálatokat öt éven belül hajtják végre.

xx A „Rabszolgakirálynő” bemutatója ma szerdán van az aradi Apolló mozgószínházban. Rieder Haggard regénye után készült a monumentális film, amelyet Kertész Mihály a nagyszerű rendezőművész alakított filmre. A hatalmas 8 felvonásos film főszereplői Korda Mária, Orlette Marchall, Beregi Oszkár és Adelagnid Millan. A jegyek elővételben kaphatók az Apolló elővételi pénztáránál. Az előadások 5. 7. és 9. órákor kezdődnek.

xx Ma szerdán utoljára vetíti az aradi Uránia mozgószínház a Farini cirkusz tigrise című nagyszabású cirkuszfilmet. A hatalmas hatfelvonásos izgalmas filmdarabban a főszerepeket Helena Makowszky és Luigi Sergenti alakítják. Az előadások 5. 7. és 9. órákor kezdődnek.

xx Jön! S. O. S. Könyvek szigete.

xx Erzsébet mozgó. Premier: „A Köszirén”. Virgímiai dráma 6 felvonásban. Főszerepben Gill Claris és Max Udian portugál művészek.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Felolvas szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

NYILTTER.

E rovat alatt közlötték nem vállalkunk felolvasni.

ÉRTESETES.

Falmi és Weinberger aradi szállító cég Arad, Piața Avram Iancu No. 21. cég kötelékéből Weinberger Ede cégtag kiválni szándékozik, ennélfogva felhívom nevezett cég esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket irodámban 5 napon belül jelentésük be. 291

Dr. Messer Károly ügyvéd, Arad, Piața Avram Iancu 17.

FELHÍVAS.

Batonia aradi gombgyárat egy ügyfelem megvenni szándékozik, miért is felhívom nevezett cég esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül jelentésük be, ellenesetben figyelembe véteini nem fogak.

Dr. Goró Arthur ügyvéd 10181 Arad, Buj. Carol I. No 70.

MOZI

Mozi - városi kezelésben. Timisoara város vezetősége Costell Nicolau, a timisoarai mozgószínház igazgatójának négy heti szabadságot adott, hogy a bánáti és erdélyi városokban körutat tegyen. Az igazgató a városokban felolvasást tart arról, hogy a városokra nézve milyen előnyös lenne, ha a mozikat városi kezelésbe vennék. Célja az, hogy az összes bánáti és erdélyi községek és városok a magánosok tulajdonát képező mozikat városi illetve községi kezelésbe vegyék, ami — az igazgató véleménye szerint — jelentős jövedelemgyarapodást jelentene az illető községek és városoknak. Az igazgató a közeli napokban kezdi meg körutját, amelyek folyamán Aradra is jön.

xx Gigolette II-k rész az aradi „Lux” mozgóban. A francia filmkioszosok egyik legnagyobbikának jelentős sikerű első része után szerdán kerül sor a második rész bemutatására. Ez a rész minden tekintetben felülmúlja az első. Szerdától délután 3 órákor kezdődnek az előadások és a mozi igazgatósága arra kéri a közönséget, hogy mindenki idejében biztosítson jegyeket magának. Műsorán kívül ma is színre kerül az aradi vizkereszt ünnepség.

Zigotto vígjátékok szerdától az aradi Urániában

Zürichben 2.65, Párisban 9.70 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Január 13.) Francia frank 10.30, svájci frank 37.70, dollár 193, dinár 3.10, szokol 5.70, lira 8, angol font 938. *Kifizetések:* Budapest 365, Bécs 363, Prága 5.87, Zürich 37.80, Milánó 8.20, London 938, Páris 10.45, Newyork 194, Belgrád 3.10.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS. (Január 13.) Amsterdam 209.50, Newyork 518.25, London 2482, Páris 27.80, Milánó 21.75, Prága 15.57.50, Budapest 0.0071.75, Belgrád 8.50, Bucuresti 2.65, Varsó 0.000099.50, Bécs 0.0072.95.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT. (Január 13.) Amsterdam 208.50, Newyork 518, London 2479, Páris 27.78, Milánó 21.68, Prága 15.55, Budapest 0.0071.75, Belgrád 8.35, Bucuresti 2.65, Varsó 0.000099.50, Bécs 0.0072.95.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Január 13.) *Kifizetések:* Páris 10.45, London 933, Newyork 194.25, Milánó 8.20, Zürich 37.75, Bécs 0.0027, Prága 5.84. *Valuták:* Napoleon 730, aranymárka 45, leva 1.33, török lira 1.05, angol font 910, francia frank 10.70, svájci frank 37, lira 8.20, drachma 3.25, dinár 3, dollár 192.50, lengyel marka 0.000036.50, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0026, szokol 5.70.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDEZÁRLAT. (Január 13.) Magyar Hítel 492, Osztrák Hítel 176, Salgó 548, Rima 147, Ganz-Danubius 3.270, Kőszén 3.250, Szlavonia 70, Schlick 525, Kereskedelmi Bank 1.120, Csáky 11, Cukor 2.410, Ofa 525, Hazai Takarékszövetkezet 3.175. — (A számok ezrekben értendőek.)

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Január 13.) Belgrád 1166—1172, Bucuresti 370—372, Páris 3870—3890, Newyork 71.660—72.240, Prága 2165—2177, Milánó 3021—3037, Bécs 101.55—102.05.

— A kereskedelmi miniszter Párisban, Bucurestiből jelentik: Tancred Constantinescu kereskedelemügyi miniszter ma este Oromuht, a Banca Nationala kormányzójának társaságában Párisba utazik. Elutazásuk előtt minisztertanács lesz amely utasításokkal fogja ellátni a delegációt.

— Közvetlen összeköttetés Versec és Timisoara között Timisoara és Versec városok között március elsejétől közvetlen vasúti összeköttetést létesítenek. Mivel Versec Jugoszlávia területén fekszik a vonatok csak Stomorá-Moravica határállomásig mentek. A jugoszláv és román államvasutak közötti hosszasan tárgyalás indult meg amelynek eredményeképpen március 1-től a vonatok tovább mennek egészen Versecig.

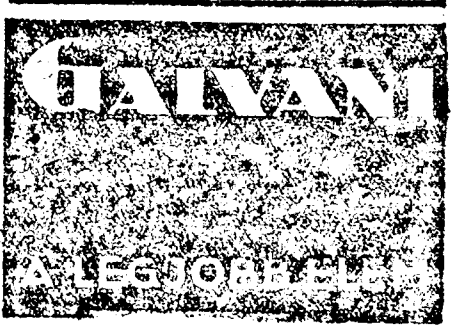
— Vámrevízió készül. Brasovból jelentik: A vámvezérigazgatóság valamennyi kereskedelmi és ipari érdekeltséghez, valamint a gyáripárosok szövetségéhez köriratot intézett, hogy tanulmányozzák és állapítsák meg minő cikkelnél kell a jelenlegi vámrendszert revízió alá venni.

— Új telefonkönyv. Értékes és hézagpótló könyv jelent meg ma. Új telefonelőfizető névsort adott ki az oradea-marei postai igazgatóság, amely magában foglalja az Arad, Timisoara, Oradea-Mare, Sarmar Mararosszipet, Cluj és még több nagy erdélyi város és megye előfizetőinek a névsorát. Ezenkívül tartalmaz naptárt és szaknévsort, ami a telefonkönyvekben eddig még nem volt meg.

TIMISOARAI MOZI.

Belvárosi mozi: jan. 14, 15.
Belvárosi mozi: jan. 16, 17.
Mehalai mozi: jan. 18.
Rendkívüli előadás, eredeti zenével:
Kornevillei harangok.
Romantikus film a hasonló nevű híres operett után. 485

Belvárosi mozi: jan. 16, 17.
Gyárvárosi mozi: jan. 18, 19.
Mehalai mozi: jan. 20.
Nagy művész előadás az előkelő közönség részére:
a Báronő szerelmeselevel.
Főszerepben: Mia May, Rendes helytér.
Ita! A megbélyegzett nő. Pola Negrirel.

Gyártja: Galvani-gyár, TIMISOARA

**Mélyen leállított árak
női és leányka kabátokban**

PLESZ

képzett ruhabruházóban, Arad,
a színház hátsó bejáratával szem-
ben. — Kérem a címre figyelni.

15% engedmény január hó 15-ig.
Kérem kirakataim megtekintését.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjmentesen közöljük. — Minden szó hirteljes ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vasárnap betűvel 6 lej, illetve 6 lej. — A vasárnap betűvel kivált szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig veszzük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A hirdetés felvételétől magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva erőlteti eljuttatását nem közzétehető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesebbé tegye.

Levelezés.

ÖZVEGY 45-nek jelzett helyen levele van. 285

Alkalmazás.

IRÓDAI GYAKORLATTAL bíró kisasszony mint kisegítő munkaerő azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok „Megbízható 10” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadó-hivatalába intézendők. 1000

LÁMPAERNYŐK készítését legmodernebb kivitelben olcsón vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 300

MINDENES szakácsnő felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 190

VILLANYSZERELŐ segéd felvétetik Gáspár Arad, Str. Horia 2. 271

KIFUTÓ fiu vagy leány felvétetik a Franco-Romana Biztosító társaság helybéli vezérigénységéhez (Csanádi palota). Jelentkezni lehet délelőtt 12 órától 1-ig. 288

VOLT POSTÁS román fiatalember bank-szolgái vagy pénzbeszedői állást keres. Cerdá Geraszim Arad, Str. Mos-Aiun (Szié-u.) 1. 284

EGY minden felvétetik. Arad, Str. Consistorului 4. Burján Nusi. 283

MAGBIZHATÓ, ügyes szobaleány keresetlik. Arad, Str. Consistorului (Batthyány-utca) 11. szám. II. em., Stein. 293

Kétszobás.

KÉTSZOBÁS lakás teljes berendezéssel eladó. — Minden célra megfelelő üzletek berendezéssel eladók. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15130

Vétel és eladás.

KÖVÉR SERTÉS keresetlik megvételre 150—200 kg-os. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 286

KIS SINGER-varrógép, különböző butor darabok, szőnyegek, török sálak, csillárok, komplett ebédlő, háló és szalon berendezések, tükrök, fotelok, dísztárgyak, eszenci ruhára fektető csipke keze, díszpárna huzatok, damaszt asztal-neműek, kézimunkák, dohányzó asztalok, gyermek hintaszék, hintaszék, ékszerok, ezüst evőeszközök, antik szalon gyermekágy, garderober szekrény, gyönyörű vázák, álló petroleum lámpa festmények stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-utca) I. em. jobb. 1000

FÜSZERES stellage, puld, kirakat eladó Herbstein Mór fűszer engros üzletében Arad, Bul. Reg. Ferdinánd (Boros Béné-tér.) 289

EREDETI Alfa tejfölzögépek és alkatrészek, teigazdasági eszközök kizárólag Magyar Ferencnél Aradon, Str. Romanului 5. 16135

GYÖNYÖRŰ antik divány olcsón eladó. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15129

EZÜST TÁLCÁKAT, ezüst tárgyakat, szőnyeget, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butor darabokat, dísztárgyakat stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

RÉGI KÖNYVEKET előnyös áron vásárol Sándor hírlapiroda Arad. 10180

Ingatlan.

EGY kisebb malom teljes berendezéssel eladó. Lukács Testvérek Fekete gyarmat. 237

42 HOLD szántóföld azonnal használatra kiadó az arad-gáji plebánia hivatalánál. 287

BELVÁROSI házak elfoglalható 4—6 szobás lakással bámulatosan olcsón eladók. Bővebbet Wallinger hirdetőjében Arad. 15130

Üzletek.

ÖTVENEZER leiel rendelkező agilis társ kerestetik jömeneteli vállalat kibővítéséhez. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15130

Ellátás.

JÓ HAZIKOSZT kapható Majthényinál, Arad, Str. I. Bratianu (Weitzer-utca) 12. sz., az udvarban jobbra, hátul. 205

BELVÁROSBAN február 1-től urinőnek kiadó butorozott szoba teljes ellátással. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 290

MOTOROK

Szivógáz 20—60 HP., Benzín 4, 5, 10, 16 HP., Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP., Diesel 40—50 HP.

Gőzgépek 195
félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP.,
compoundstabil 60, 70, 80 HP.,
összes gépek gyárilag javítva
azonnal szállíthatók, kedvező ár
mellett. Kérjen árajánlatot.
Friedrich Testvérek, Timisoara

Rudolf Mosse 9543.
Keresek nőtlen

GYŰMÖLCSFA-ISKOLA KEZELŐT
ki egy gyümölcsfa-iskolát önállóan kezelni s vezetni tud. Ajánlatok fizetésig igény és eddigi működés megjelölésével Meislinger Ágoston Bachnea tud. Tárnova-micá küldendők.
Ugyancint amerikai alanyvessző Kerestetik megvételre. 10180

Eladó gépek:

3 drb. revolver falccserépprés, uj.
3 drb. dudu és falccserépprés, kézi és erőhajtásra.
1 drb. Ganz-féle téglaprés, napi teljesítmény 10.000 drb.
1 drb. 1. számú téglaprés, hozzá cserepautomata és 10.000 szártókeret.
1 drb. 4 HP. benzines favágó motor.
1 drb. vasesztergapad, 1000 mm. csucs távolság, norton szekrény és prizmás.
1 drb. abrichter fagyalu, kombinált maróval.
Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállíthatók.
FRIEDRICH TESTVÉREK
gépgyára Timisoara. 194

Távirat.

A világ mozi művészet legújabb sikerei a timisoarai mozikban!

Figyelem!

Január 15-től január 31-ig!

A megbélyegzett nő.

Fenséges szalon dráma Pola Negrivel.

Kean vagy Egyensúlyatlanság és lángész.

Nagy társadalmi dráma, megrendítő pszichológiai cselekménnyel, Mosjukla-nel

Mámor.

Pompás és hatalmas szentimentális dráma a modernéletből. L. Doraime-vel.

A császárnő ibolyái.

Monumentális történelmi dráma a párisi színház művészeivel.

Notre Dame de Paris

vagy **A Notre Damei toronyőr.**

Monumentális romantikus dráma. Victor Hugo, nagy francia író hírneves műve után. Legújabb bukaresti nagy siker.

Városi Mezőszínházak Igazgatósága, Timisoara. 486

TEA
"tartalomszerű"
ZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTALAN
EGYFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Modern magánház
A villamos állomáshoz közel, elfoglalható négy parkettás szoba, zárt folyosó, fürdőszoba lakással, széles kapubejárattal, nagy udvarral, 600.000 leiert eladó.
Megbízott: 16074
Urani-iroda Arad, Köpostával szemben.

ILLITS BRISTOL-SZÁLLÓ

BUDAPEST

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kitűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

Prosenszky József hölgyfodrász és manicüreszalon

Arad, Piața Luther 3. Speciál hajfésztést vállal. Tiszteviselők árkedvezményben részesülnek. Szives partfogást kér: Prosenszky József, speciál hölgyfodrász.

HAJÓ TEA
védjegyü
TEA

illata és íze felülmúlhatatlan.
A három legjobb minőség: 74—220—55 szám.

Iroda és lerakat:

„CORABIA“ S. A. R.

Bukarest, Str. Matei Millo 8. Rador No. 2487.

VICTORIA ÁRUHAZ
divatszalonja ARADON.

Készít: kosztümöket, kabátokat, bál, uccai toaletteket és gyermekruhákat.